

Almanya'da Türk Çocukları İçin Kitaplar

Nevzat GÖZAYDIN*

Türkçenin Dil Bayramı olan 26 Eylül'de Berlin'deki Türk topluluklarının ortaklaşa ilan ettikleri "2014-TÜRKÇE YILI" etkinlikleri çerçevesinde Kurumumuz tarafından bir konferans vermek üzere oraya gönderilmiştim. Uzun yıllardan beri Almanya'nın muhtelif şehirlerinde yaptığım gözlemler, edindiğim tecrübeler ve gerçekleştirdiğim derlemeler/araştırmalar sonunda, yaklaşık yüzlerce veliyle, çocukla ve öğretmenlerle görüşmüştüm. Ana dilimiz Türkçenin oralarda hangi şartlarda okutulduğu konusunda bir birlik yoktu, çünkü Alman eyaletlerinde birbirinden çok farklı projeler yapılıyor, programlar da ona göre uygulanıyordu. Ancak çoğunlukla Türkçe dersleri karne notlarına dâhil edilmiyor, sene sonu bitirme sınavları dışında bırakılıyordu. Hele lise olgunluk sınavı denilen 'Abitur' dışında bırakılması hep normal karşılanıyordu. Dolayısıyla da Türk çocuklarının ana dil derslerine ilgisi çok az oluyordu. Öğleden sonraki saatleri dışarıda, oyunla ve arkadaşlarla geçirmek varken, bomboş bir okulda, meraklı bir iki öğrenciyle ders işlemek çok zor geliyordu onlara... Doğrusu veliler de, öğretmenler de pek üstünde durmuyorlardı Türkçe derslerinin işlenip işlenmediğinin... "Nasıl olsa çocuğumuz Türkçeyi evde, aile içinde, akrabaların yanında, Türkiye'de öğrenir" bahanesiyle öğleden sonraki derslere devam konusu hep geriye bırakılıyordu.

Bazı eyaletlerde, deneme amaçlı projelerde, Türkçe bazı sınıflarda ana ders programına dâhil edilmiş olup sınavlarda da alınan notlar sınıf geçmeye etki ediyordu. Ancak Türk çocuk sayısı ne kadar artarsa artsın, her okul bu durumu kabullenmiyor veya isteyen veli diretirse, gönülsüz olarak birkaç yıl uyguluyorlardı.

Bu yıl Berlin eyaleti, aldığı bir meclis kararıyla, Türkçenin artık bir 'Abitur' dersi olduğunu, isteyen velilerin bir dilekçe verip çocuklarının Türkçeden sınava girebileceklerini talep etme haklarının bulunduğunu ilan etti. Böylece Türk çocukları ana ders programına dâhil edilen, sınav notu olarak karnede yer alan ana dil derslerini alabilme imkânına kavuşmuş oldular. Berlin Türk topluluklarının bütün çabası, velilere bunu esaslı bir biçimde duyurup anlatmak ve çocuklarımızın ana dilini sevip benimsemeleri için gerekli yayınları sağlamak üzerine yoğunlaştı.

Berlin'de oluşan bu olumlu havanın etkisinde kalan velilerin ve yöneticilerin en büyük dileği, Türkiye'den de yeterli yardımcı kitapların gönderilmesi oldu. Öncelikle

* Prof. Dr., Emekli öğretim üyesi.

masallar, hikâyeler, halk şiiri (mâni, türkü, ninni, destan vb.) örneklerini bir araya getiren antolojiler, kısa romanlar talep ediliyordu. Ayrıca orada iyi öğrenilen Almanca çocuk kitaplarının da sağlanması, hatta bazı kitapların bir sayfasının Türkçe, karşı sayfasının Almanca olarak bastırılması sayesinde çocukların Türkçeyle olan bağlarının daha güçlü olarak ortaya çıkacağı düşünceleri dile getirildi, bu dil bayramı vesilesiyle yaptığım konuşma sonrasında... Bazı iki dilli yayınların önceki yıllarda yapıldığını vurguladım, ancak bunların yeterince duyurulmadığını belirttiler. Hatta Almanca olarak Türk çocukları için yayımlanmış eserlerden de haberlerinin bulunmadığını gördüm. Bu eksiği kapatılma amacıyla, her iki türdeki kitapların kısaca künyelerini verip bazı açıklamalarda bulunmak, bir yerde hem oradaki öğrencilere ve öğretmenlere hizmet olacaktır, hem de *Türk Dili* okuyucularına da nelerin, nasıl ve niçin hazırlandığına dair bir fikir verecektir. Almanya'daki toplam Türk nüfusun üç milyondan fazla olduğunu, çocuklarımızın sayısının da bunun en az yarısını oluşturduğunu düşünürsek, aşağıda göstereceğim yayınların birçok insanımıza yararlı olacağı açıktır.¹

Çocuk edebiyatımız içinde Behiç Ak ayrı bir yere sahiptir. Onun eserlerinden bazıları şunlardır:

- *Was kümmert's mich/Kim Kime Dum Duma*. İçinde yüze yakın karikatür bulunan kitap Felsberg 1987 tarihli olup 108 sayfadır.

- *Rüzgârın Üzerindeki Şehir/Die Stadt auf dem Wind*. Schulbuchverlag Anadolu, Hückelhoven, 2007, 29 s.

- *Kedi Adası/Die Katzeninsel*. ay.y., 2007, 29 s.

- *Uyurgezer Fil/Der schlafwandelnde Elefant*. ay.y., 29 s.

- *Yüksek Tansiyonlu Çınar Ağacı/Die kranke Platane*. ay.y., 29 s.

Yıllarını çocuklar için kitaplar yazmış olan Gülten Dayıoğlu'nun da iki kitabı Almancaya çevrilmiştir:

- *Atıl hat Heimweh*. Kitabın *Türkçesi Yurdumu Özledim* başlığı altında çıkmıştır. Almancaya Feridun Altuna çevirmiştir. Berlin, ikoo yayınevi, 1985, 208 s.

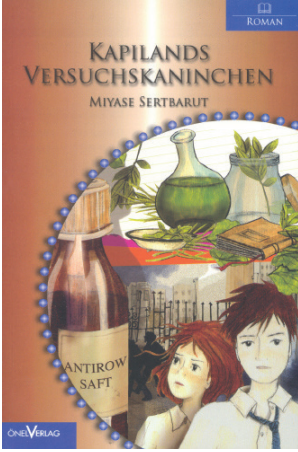
- *Operation heisser Regen*. *Bu Dünya Çocukların Olsa'nın*

¹ Eski ve yeni Türk edebiyatından yaklaşık dört yüz seneden beri çeviriler yapılarak Alman toplumuna tanıtılmıştır. Bunlar hakkında geniş bilgi sahibi olmak için şu yazılarıma bkz.:

- "Almanya'da ve Güncel Alman Edebiyatında Türkler", *Türk Dili*, S.: 651, Mart 2006, s.195-202.

- "Türk Edebiyatı Avrupa'da, Özellikle Almanya'da Bilinir mi?", *Türk Dili*, S.: 661, Ocak 2007, s. 27-36 ile -2-, S.: 663, Mart 2007, s. 207-214.

- "Çağdaş Edebiyatımız Almanca'da", *Türk Dili*, S.: 726, Haziran 2012, s. 387-398 ile -2-, S.: 727, Temmuz 2012, s. 40-46 ve -3-, S.: 728, Ağustos 2012, s. 50-57; -4-, s.: 732, Aralık 2012, s.71-78.

yine aynı çevirmen eliyle Almancaya kazandırılmıştır. ay.y., 1984, 195 s. Bunlar iki dilli olarak basılmamıştır.

Orhan Veli Kanık'ın *Eşeğin Sözü* 'iki dilli olarak ve Yüksel Pazarkaya'nın çevirisiyle yayımlanmıştır: *Das Wort des Esels*. Berlin, Ararat Verlag, 1981, 54 s.

İki dilli yayınlar arasında Fakir Baykurt'un iki kitabı vardır:

- *Eşekle Yolculuk/Der Ausritt mit dem Esel*. Tonguç Baykurt eliyle resimlenen kitabı Uli Dietschy çevirmiştir. Duisburg, yılı yok, 47 s.

- *Barış Çöreği/Die Friedenstorte*. Türkoloji bölümünü Hamburg'da bitiren Petra Kappert (Prof. Dr.) 'in çevirdiği eser Berlin'de yayımlanmıştır. Ararat Verlag, 1980, 95. Bir sonraki baskısını Oberhausen'da Ortadoğu Verlag 1994 yılında 120 sayfa olarak yapmıştır.

Bunların dışında sadece Almancaya çevrilerek yayımlanmış üç kitabı daha olan Baykurt, diğer romanlarıyla da geniş bir okuyucu kitlesi bulmuştur. Onun şu üç kitabı çocuk edebiyatı içindedir:

- *Sakarca, der Hahn*. Uli Dietschy çevirmiş ve yine Oberhausen'daki yayınevi tarafından bastırılmıştır. 1987, 133s.

- *Die Schönste der Welt*. Ute Tornow çevirisi olup aynı yıl yine Ortadoğu Verlag'da yayımlanmıştır. 150 s.

- *Stieglitze*. Türkçesi *Saka Kuşları* olan kitabı Ute Tornow çevirmiş, aynı yayınevi, 1987'de yayımlamıştır. 148 s.

Zaman zaman bazı eserlerde sadece Türkçe konusu değil, Türkiye ile ilgili tanıtım konularının da işlendiği görülmektedir. Türkiye'nin turistik, tarihi ve kültür unsurlarının fotoğraflarla ya da çizimlerle gösterildiği bu tür kitaplar, çocukların daha fazla ilgisini çekmektedir. Belki yıllardır göremeyeceği vatan toprakları hakkında böylece bilgi sahibi olan çocukların gelecekte yaşayacaklarını umduğu toprakları benimseme duygusunun ön plana çıkarılmak istendiği ortadadır. Bu tür resimli kitapların ilki, belki de en eskisi yazarımız Füzün (Füzün Selçuk) 'ın kitabıdır: *Vom rotgesprenkelten Spatze*. Kendisinin Wera ve Claus Küchenmeister çifti ile birlikte hazırladığı eseri Elke Bullert tarafından çizimlerle süslenmiştir. Berlin (DDR), 1980, 44s.

Türk kültürüne ilgisini saklamayan ve bunu yazdığı kitaplarda ve yaptığı resimlerde ortaya koyan Can Göknil'in üç eserini 1987 yılında raflarda gördük;

- *Kleinsein ist nicht einfach. Türkçesi Küçük Olmak* başlığıyla çıkan kitabı diğer iki kitapla birlikte Dağyeli Verlag yayımlamıştır. Çevirenleri Helga Dağyeli ile Yıldırım Dağyeli'dir. Frankfurt a.M., 18 s.

- *Das rauchspeiende Ungeheuer*. Yazar-ressamın *Gelincik Tarlası* ve *Dumanlı Canavar* başlığını taşıyan kitabı 18 sayfadır.

- *Was ein Igel alles erlebt*. 16 sayfa olan bu resimli kitap dizisi sanatçı hassasiyeti sonunda güzel yayınlar olarak raflarda yerini almıştır.

Resimli kitap dizisine en çok Kemal Kurt emek harcamıştır.

Onun kitapları da farklı yayın evlerince bastırılmıştır:

- *Wenn der Meddah kommt*. Resimleyen U. Mühlhoff. Hamburg, Cecilie Dressler Verlag, 1995, 208 s.

- *Die fünf Finger und der Mond*. Resimleyen Aljosche Blau. Hamburg, Nord-Süd Verlag, 1997, 24 s.

- *Sieben Zimmer voller Wunder*. Resimleyen Maren Briswalter. Hamburg, Cecilie Verlag, 1996, 100 s.

- *Die Kinder vom Mondhügel*. Aynı ressam tarafından zenginleştirilen kitap aynı yayinevinden çıkmıştır. 1997, 157 s.

- *Als das Kamel Bademeister war*. Keloğlan'ın gülünç hikâyelerinden oluşan bu kitabı resimleyen Monika Sieveking'tir. Berlin, Verlag Edition Orient, 1998, 144 s.

- *Eine echt verrückte Nacht*. Karoline Kehr'in resimleri ile süslü kitabı Altberliner Verlag. Hem Berlin'de hem München'de yayımlamıştır. 2001, 200 s.

- *Die verpatzten Zaubersprüche*. W. Slawski resimlemiş olup Nord-Süd-Verlag eliyle yayımlanmıştır. Hamburg, 2002.

İki dilli olarak basılan bir kitap da yazar Çetin Öner'e aittir:

- *Gülibik, der Hahn*. Birçok romanı Almancaya çeviren Türkolog Cornelius Bischoff bu kitabın çevirmenidir. Resimleri ünlü ressam Orhan Peker yapmıştır. Mülheim a.a.Ruhr, Verlag an der Ruhr, 1993, 86 s. Bu eserin ilk baskısı 1977 yılında Anrich Verlag (Mondantal-Neunkirchen) tarafından yapılmıştır.

Nazım Hikmet'in bir eseri de iki dillidir:

- *Allem Kallem-Ein Maerchen/ Bir Masal*. Çevireni Yüksel Pazarkaya'dır. Resimleyen ise Abudin Dino'dur. Berlin, Ararat Verlag, 2. baskı, 1981, 46 s.

Yıllarca Berlin'de yaşayan Yüksel Pazarkaya'nın da iki dilli kitapları vardır ve resimlidir:

- *Utku und der staerkste Mann der Welt*. Resimler, Elif Söylemezoğlu, München, Jugend u. Volk Verlag, 1974, 24 s.

- *Warmer Schnee und Lachender Baum / Sıcak Kar-Gülen Ağaç*. Resimleyen F. Handschuh, Freiburg, 1984, katlanmış kitap.

Alev Tekinay'ın da bir kitabı resimlidir:

- *Das Rosenmaedchen und die Schildkröte*. Resimleyen Barbara Rieder, Frankfurt a.M., Brandes-Apsel Verlag, 1991, 122 s.

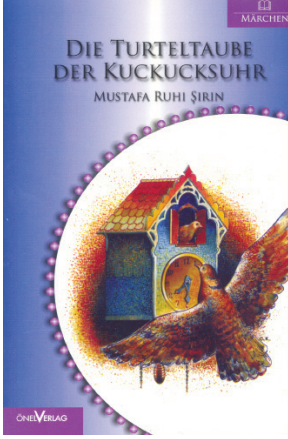
Işıl Özgentürk'ün de bir kitabını ekleyelim:

- *Euer Leben, unser Leben / Hayat Okulu*. Berlin, Express Verlag, 1983, 110 s.

Yaşar Kemal'in *İnce Memed*'i çizgi roman olarak ve iki cilt yayımlanmıştır. Çizgiler İsmail Gülgeç'e aittir:

- *Memed, Mein Falke*, c. I, çeviren Cengiz Talihli, Mannheim, Reineer-Feest-Verlag, 1990, 48 s.

- *İnce Memed-Durdu/der Verrückte*. Çevireni aynı isimdir ve bir değerlendirme yazısını kaleme alan F. Georg Tempel'dir. Leinfelden-Echterdingen, Ehapa Verlag, 1993, 56 s.

Toplu olarak hikâyecilerimizden yapılan iki dilli yayınlara şunları da ekleyelim:

- *Çağdaş Türk Öyküleri / Zeitgenössische türkische Erzählungen*. Deutscher Taschenbuch Verlag, München, 1. bs., 1990, 2. bs., 1993, 137 s.

- *Modern Türk Öyküleri / Moderne türkische. Erzählungen*, 1. bs., ay.y., 2007, 168 s.

İki dilli çocuk kitaplarının önemli bir bölümünü de Türk halk edebiyatı eserlerinin yanı sıra masallarımız da oluşturmaktadır. Bunlardan da birkaç örnek kitabı göstermek isterim:

- *Dedem Korkut-Vier alttürkische Nomadensagen neu erzaehlt*, çeviren Hartwig Mau'dur. Berlin, Ararat Verlag, 1983, 151 s.

Bunun güzel bir çevirisini de Türkolog Hendrik Boeschoten yayımlamıştır:

- *Das Buch des Dede Korkut-Heldenerzählungen aus dem türkischen Mittelalter*, Ph.Reclam Verlag, Stuttgart, 2008, 299 s.

- *Hodscha Nedim, Der Übereifrige*. En eski meddah hikâyelerinden olup Türkolog Friedrich Giese tarafından notlarla açıklanmıştır. Berlin, Mayer-Müller Verlag, 1907, 33s. ve 25 s.

- *Seçme Şiirler / Ausgewählte Gedichte*. Yıllarca Ankara İlahiyat Fakültesinde öğrenci yetiştiren Prof. Dr. Annemarie Schimmel'in çevirisiyle oluşan kitabı Köln'de Önel Verlag 1991 yılında yayımlamıştır (163 s.)

- *Dertli Dolap / Das Kummerrad*. Yunus Emre'nin şiirlerinden başka bir derlemeyi Zafer Şenocak çevirmiş ve Hakkı Sabancı resimlemiştir. Frankfurt a. M., Dağyeli Verlag, 1986, 144 s.

Almanya'da nerdeyse elli yıldan fazla bir zamandan beri yaşayan ve hatta yedi yüz bini Alman vatandaşlığına geçen Türk kökenli insanların, her ne olursa olsun Türkiye ile, Türk dili ile ve Türk kültürü ile bağlantıları hiç kesilmemiştir. Artık üçüncü hatta dördüncü kuşak olarak kabul edilen Türk topluluğu ana dilleri olan Türkçe için günümüzde bile çeşitli çabalar sarfetmekte, farklı programlar ve projeler yaparak çocuklarının Türk dilini öğrenmelerine ve bunu sadece evde, akraba arasında değil, hayatın her döneminde ve her durumda kullanmaya daha çok özen göstermektedirler.

Türkiye'de yabancı ellere yaşayan Türk vatandaşları ile ilgili olan çeşitli kamu kurum ve kuruluşları vardır. Başta bakanlıklar, sonra bağımsız-resmî ve özel kuruluşlar olmak üzere hatta faaliyet gösteren yüzlerce firma, Türk dilinin, oradaki Türk çocuklarının Türkçelerinin geliştirilmesi için destek vermeli, yardım etmelidir.

Bütün bu yayınların dışında önemli bir yatırımı da Kültür ve Turizm Bakanlığı yapmıştır. Yaklaşık 2006 yılından başlayarak "TEDA Projesi" adı verilen bir programın bütün yükünü çeken Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü irili ufaklı birçok eserin yabancı dillerde yayımlanmasını sağlamıştır. Büyük bir bölümü çocuk edebiyatına ayrılmış olan bu proje, Türk yazarların ve şairlerin kültür, sanat ve edebiyat ile ilgili kitaplarının Türkçe dışındaki dillerde ve ilgili ülkelerde yayımlanmasına destek verme projesidir.

lag, Köln, 2010.

- *Babamın Gözleri Kedi Gözleri / Katzenaugen*, çev. Sabine Adatepe, resimler Behiç Ak, Anadolu Verlag, 2008, 183 s.

- *Uçurtmam Bulut Şimdi / Mein Drachen ist jetzt eine Wolke*, aynı çeviren ve yayınevi, 2008.

- *Toto ve Şemsiyesi / Toto und sein Schirm*, çeviren Monika Carbe, aynı yayınevi, 2008, 136 s.

- *Penguenler Flüt Çalamaz / Pinguine können nicht flöten*, çev. S.Adatepe, aynı yayınevi, 2008, 139 s.

Daha önce sözünü ettiğim Behiç Ak da TEDA içindedir:

- *Gökdelene Giren Bulut / Die Wolke im Hochhaus*, Mine Merdman çevirisi olup aynı yayınevinde 2008'de çıkmıştır ve 29 sayfadır.

- *Güneşi Bile Tamir Eden Adam / Der Mann, der sogar die Sonne repariert*, S. Adatepe çevirisidir ve aynı yayınevince yayımlanmıştır; 2010.

- *Alaaddin'in Geveze Su Boruları / Aladins geschwaetzige Wasserrohre*, çev. S. Adatepe, aynı yayınevince 2010'da yayımlanmıştır.

- *Kedilerin Kaybolma Mevsimi / Als die Katzen verschwanden*, a.g.ç., (adı geçen çevirmen), a.ye. (aynı yayınevi), 2011

- *Büyükanne ve Miyop Ejderha / Die Oma und der kurzsichtige Drache*, a.g.ç., a.ye., 2010.

Aytül Akay bu projeye en çok eser verenler arasında ön plandadır:

- *Küçük Kertenkele / Der kleine Eidechse*, çevireni ve yayınevi Talisa Kinderbuch-Verlag OHG, 2006, 16 s.

- *Çikolata Çocuk / Das Schokoladenkind*, a.g.ç., a.ye., 2006, 16 s.

- *Ormandaki Apartman / Das Hochhaus im wald*, a.g.ç., a.ye., 2006, 16.

- *Rengini Arayan Top / Der Ball / der seine Farbe suchte, age*, a.ye., 2006, 16 s.

- *Dilek Ağacı / Der Wunschbaum, age*, a.ye., 2008, 16 s.

- *Yaramaz Trafik Lambası / Der freche Ampel*, çeviren Pervin Tongay, a.ye., 2008, 16 s.

- *Kızamık Olan Fil / Der Elefant, der Masern hatte*, a.g.ç., a.ye., 2008, 16 s.

- *Kimin Yatağı Uçuyor / Das fliegende Bett*, a.g.ç., a.ye., 2008, 16 s.

Son yıllarda teknolojinin gelişmesi de göz önüne alınarak bazı kitaplarda ek olarak bir CD verilmesi de yaygınlaşmıştır. Bu tür yayınlarda yazar Gülsüm Cengiz'in kitapları başta gelmektedir:

- *Kuşlar Kralı Kim Olacak? / Wer wird König der Vögel?*, bu ve aşağıda belirttiğim kitapların çevirmeni Sabine Adatepe' dir. Anadolu Verlag, 2007, 35 s.

- *Beyaz Güvercin / Die kleine Weisse Taube*; a.ye., 2007, 35 s.

- *Küçük Ayı / Der kleine Baer*, a.ye., 2008, 35 s.

Aşağıda gösterdiğim kitapların CD'si vardır, aynı çevirmence çevrilmiş olup yayınevi ise Freie Akademie

e.V.'dir.

- *Köprü Olmak İsteyen Çivi / Der Nagel*, 2008, 78 s.

- *Sihirli Köpükler / Der Zauberschaum*, 2008, 80 s.

- *Ayakkabının Öyküsü / Die Schuhe*, 2008

- *Çikolatalı Pasta / Der Schokoladenkuchen*, 2008, 78 s.

- *İpek Giysi / Das Seidenkleid*, 2008, 80 s.

Edition Orient tarafından yayımlanan iki Rifat Ilgaz kitabı da yayınlarda arasındadır:

- *Bacaksız Sigara Kaçakçısı / Der dreikaesehoch auf der Polizeiwache*, çevireni Patrick Bartsch'tır. 2007, 157 s.

- *Bacaksız Okulda / Der dreikaesehoch in der Schule*, a.g.ç., 2008.

Nuran Turan üç kitapla TEDA projesindedir:

- *Kapadokya'nın Sırları / Die Geheimnisse von Kapadokien*, Önel Verlag yayını olup çevireni Şeniz Önel'dir. Köln, 2008

- *Nasreddin Hoca ve Serdar / Nasrecidin Hodsche und Serdar*, a.g.ç., a.ye., 2008

- *Uzaylı Çocuk Ulya Topkapı Sarayı'nda / Ulya aus dem All im Topkapı-Palast*, S.Adatepe çevirisi olup Anadolu Verlag yayınıdır; 2010.

Bu proje çerçevesinde en çok yayın yapanların başında Köln'deki Önel Yayınevi bulunmaktadır. Yukarıda gösterdiklerimden başka şu yayınlarda ona aittir:

- Mustafa Ruhi Şirin, *Guguklu Saatin Kumrusu / Die Turteltaube der Kuckucksuhr*, çeviren Sara Heigl, 2008, III s.

- Çetin Öner, *Mavi Kuşu Gören var mı? / Sieht jemand den blauen Vogel*, çeviren Cornelius Bischoff, 2010, 64 s.

- Mustafa Kutlu, *Yıldız Tozu / Sternenstaub*, çeviren S. Adatepe, 2008, 60 s.

- Muzaffer İzgü, *Ekmek Parası / Das taegliche Brot*, çeviri Yüksel Pazarkaya, 2008, 128 s.

- Necati Zekeriyâ, *Bizim Sokağın Çocukları*, çeviri Sara Heigl, 2009, 95 s.

- Yalvaç Ural, *La Fonten, Orman Mahkemesinde / La Fontaine vor dem Gericht*, çeviri Yüksel Pazarkaya, 2009

- Seza Kutlar Aksoy, *Tomurcuk ve Pembe Kedi / Tomurcuk und die rose Katze*, çeviren Sibylle Çizenel, 2010
- Kemal Özer, *Trenler Ne Güzeldir / Wie schön die Züge sind*, çeviri Monika Demirel, 2008, 80 s.
- Fatih Erdoğan, *Sihirli Şapka / Die magische Kappe*, çeviren Christel Schütte, 2009.
- Mevlana İdris Zengin, *Ütüstüz Ayakkabılar / Ungebügelte Schuhe*, çeviren S. Adatepe, 2010.
- Miyase Sertbarut, *Kapiland' ın Kobayları/ Kapi-lands Versuchkaninchen*, çevirenler A. Gillitz-Acar ve A. Hoch, 2008
- Rıfat Ilgaz, *Öksüz Cıvciv/Das Waisenküken*, çeviri Cornelius Bischoff, 2010.

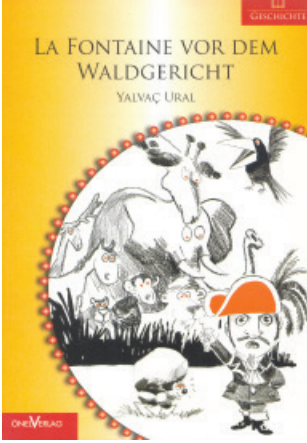
Yukarıda adı geçen önemli bir yayınevi de TEDA pro-

jesinin yürütücülerindedir.

Schulbuchverlag Anadolu GmbH olarak şu yayınlara destek olmuşlardır:

- Nur İçöz, *Bugün Ne Cadılık Yaptım? / Was ich heute wieder ausgefressen habe?*, Çeviren: H. Offen Eren, 2007, 38 s.
- a.g.y., *Bana Derler Küp Cadısı / Die rasende Hexe*, çeviren S. Adatepe, 2010.
- a.g.y., *Güneşe Tırmanan Çocuk/ Der Junge, der hinauf zur Sonne stieg*, çev. S. Adatepe iken sonradan Manuela Voss imzası 2010'da atılmıştır.
- Serpil Ural, *Ağrı'dan Zelve'ye Anadolu Anlatıyor / Vom Ararat nach Zelve Anato- lien erzählt*, çeviren S. Adatepe, 2008, 59 s.
- Yüksel Pazarkaya *Balık Suyu Sever / Fische mögen Wasser*, çeviriyi kendisi yapmış, 2008.
- a.g.y., *Balinanın Bebeği/ Wal-Baby*, kendisi çevirmiş, 2008
- İbrahim Çayır/Mustafa Cebe, *Küçük Ejderha Buzcan/ Der kleine Drache*, çeviri S. Adatepe, 2007, 33 s.
- a.g.y., *Neredesin Sevgili Güneş? / Liebe Sonne, wo bist Du?*, çeviri S. Adatepe, 2007, 33 s.
- Filiz Tosyalı, *Kırmızı Motosiklet/ Das rote Mofo*, çeviri S. Adatepe, 2008.
- Mustafa Tuncel, *Elveda Kumru / Leb Wohl, Turteltaube*, çeviri S. Adatepe, 2008.
- Handan Derya, *Çöp Çocukları / Die Kinder vom Müll*, çeviren S. Adatepe, 2010.
- Necdet Neydim, *Şehrazat/İstiridyenin Sırrı–Schehrazade/ Das Geheimnis der Aus- ter*, çev. S. Adatepe iken M.Voss olarak değiştirilmiştir. 2010.
- Gülçin Alpöge, *Işıkları Seven Böcek/ Der kleine Kaefer und das Licht*, çeviri M. Volz, 2014, 30 s.
- Melike Günyüz, *Keloğlan Suskunlar Ülkesinde/ Keloğlan im Land der Stummen*, çeviri N. Volz, 2014, 30 s.

Edition Orient yayınevinde aynı yazarın üç eseri çıkmıştır ve Reza Hemmatirad ile ortaktır. Bunlar 'Gak Gukların Maceraları' başlığını taşımakta olup Patrick Bartsch tarafından çevrilmiştir. Bibliyografik bilgilerine ulaşmak mümkün olmamıştır.

Avrupa Kitap Dağıtım Merkezi (AKDM) on bir kitaplık bir seri yayımlamıştır. ‘Cici Çocuklar’ başlığını taşıyan serinin yazarı Nezihe Ak İnci olup çevireni Yasemin Demirel (Ayyıldız) ’dır ve 2014’ te yayımlanmıştır: ‘So respektvoll sein, liebe Kinder.’

Ömer Seyfettin’in kitaplarını Manzara Verlag (Bölge-Avşar GbE) üstlenmiştir:

- *Falaka / Die Prügelstrafe*, çev. P.Bartsch, 2012

- *Bir Çocuk Aleko / Aleko?* çev. a.g.ç., 2012

- *Kaşığı / Der Pferde striegel*, çev. Bülent Oruç, 2012

- *Yüksek Ökçeler/ Die hohen Absaetze*, çev. W. Eiemann, 2012

- *Primo Türk Çocuğu / Primo-Der türkische Junge*, 2008

- *Perili Köşk / Das Spukhaus*, çev. Johannes Neuner-, 2013

Son olarak Gülten Dayıoğlu’nun *Fadiş*’inin de Monika Demirel tarafından çevrilip 2008’de Önel Verlag aracılığı ile okuyuculara ulaştığını belirtelim.

Bunların dışında TEDA projesi içinde başka birkaç kitap daha vardır. Ancak bibliyografik künyelerini kısıtlı da olsa elde edemediğim için onları gösteremedim.

Almanya’da yaşayan ve Almanca da yazabilen Habib Bektaş’ın şu üç kitabını da bu yazıya eklemeliyim:

- *Yıldızlar Konuşur mu? / Reden die Sterne?*, kendisi arkadaşları ile çevirmiş olup Damintz Verlag’da München / Neuss’da 1985’te 70 sayfa olarak çıkmıştır.

- *Şirin wünscht sich einen Weihnachtsbaum*, Ravensburber Verlag, 1991, 32 s.

- *Mein Freund, der Opalbaum*, Erlangen, Boje Verlag, 1991, 32 s.

Almanya’da nerdeyse elli yıldan fazla bir zamandan beri yaşayan ve hatta yedi yüz bini Alman vatandaşlığına geçen Türk kökenli insanların, her ne olursa olsun Türkiye ile, Türk dili ile ve Türk kültürü ile bağlantıları hiç kesilmemiştir. Artık üçüncü hatta dördüncü kuşak olarak kabul edilen Türk topluluğu ana dilleri olan Türkçe için günümüzde bile çeşitli çabalar sarf etmekte, farklı programlar ve projeler yaparak çocuklarının Türk dilini öğrenmelerine ve bunu sadece evde, akraba arasında değil, hayatın her döneminde ve her durumda kullanmaya daha çok özen göstermektedirler.

Türkiye’de yabancı ellerde yaşayan Türk vatandaşları ile ilgili olan çeşitli kamu kurum ve kuruluşları vardır. Başta bakanlıklar, sonra bağımsız-resmî ve özel kuruluşlar olmak üzere hatta faaliyet gösteren yüzlerce firma, Türk dilinin, oradaki Türk çocuklarının Türkçelerinin geliştirilmesi için destek vermeli, yardım etmelidir.

